

MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Felelős szerkesztő:

Bán András.

Laptulajdonos és kiadó:

Fridrich Oszkár.

Dr. báró Mirbach Antal beszéde a felsőházban, 1929. július hó 5-én.

Mélyen tisztelt Felsőház!

A magyar állam költségvetéséről szóló s jelenleg tárgyalás alatt álló törvényjavaslatot az általános tárgyalás alapjául el nem fogadhatom s nem adom szavazatommal hozzájárulásomat ahhoz, hogy ennek alapján vitessék az állam gazdálkodása.

Nem élek természetesen abban a naiv hitben, mintha az én állásfoglalásomnak az volna a következménye, hogy most már ebből a törvényjavaslatból nem lesz törvény, hanem szavazatommal inkább azt kívánom demonstrálni, hogy a kormányzatnak gazdasági politikáját, amelynek a költségvetés pregnáns kifejezője — nem helyeselem

Ezen állásfoglalásomra az a mélységes gond és aggodalom vezet, amellyel mindenkinek kell a helyzetet szemlélnie, aki csak valamelyest is jár kiűn az emberek között és így ismeri az állampolgárok legnagyobb részének mai gazdasági helyzetét, látja azt, hogy hogyan sorvad és megy tönkre ma egytől-egyig mindenki, mert nincs kereseti és megélhetési lehetősége.

Sajnos, ezzel szemben az állam úgy él, úgy költekezik, olyan iramot diktál a költekésben, mintha csupa krízus volna az állampolgár. Emellett a helyzet az, hogy ezer ember közül 4—5 él jómódban és gondtalanul, 995 pedig csak máról-holnapra tengeti gondterhes életét.

Sokszor hallhattuk már azt, hogy minden nyomorúságunknak Trianon az egyedüli oka. Én nem vagyok hajlandó ezt, mint megdönthetetlen axiomát elfogadni. Föltétlenül bizonyos, hogy Trianon az egyik főoka a nyomorúságunknak, de nem az egyedüli.

Nehogy azonban tévedés essék. Meg vagyok győződve, hogy nincs a nemzetnek egy tagja sem, aki nem értene egyet a miniszterelnöknek a hősök emlékének mondott

beszédével. Ebben egyek vagyunk s mint egy ember állunk a miniszterelnök mellett. Egyek vagyunk s bizalmunkkal támogatjuk őt s elismerjük a külpolitika terén elért sikereit. De le kell szegez-nem legalább a magam nézetét abból a szempontból, hogy sokkal könnyebben és biztosabban érhetne el sikereket ezen a téren akkor, ha egy gazdaságilag erős nemzet állana a háta megett, ha mi is gazdasági érdeket képvisnénk a külföld előtt, mert bárhogy is nézzük a világ sorát, az erkölcsi sikereknek is legtöbb esetben materiális a háttere.

M. T. Felsőház!

Igen nehéz helyzetbe kerültem a tegnapi nap folyamán, Teleszky János Úr Öexcellenciája beszéde után, melyet sajnos csak a lapokból ismerek, mert más elfoglaltságom miatt, a tegnapi ülésen nem vehettem részt.

A magam részéről éppen a kormányhoz az ipari védmókkal kapcsolatban elfoglalt álláspontját kívántam kritika tárgyává tenni s Teleszky János Úr Öexcellenciája éppen a nagyobb mérvű iparosítás érdekében szólt fel.

Egy mindenképpen, általam is tisztelt és nagyrabecsült s általánosan elismert szaktekintéllyel, mint ő, nem kívánok vitába bocsátkozni, azonban szó és megjegyzés nélkül mégsem kívánom hagyni megállapításait, annál kevésbé, mert meggyőződésem, hogy az általam kiegészítésképpen mondandókkal ő is egyet fog érteni.

Ő is elismeri, hogy az iparvédelem következtében a mezőgazdaság áldozatokhoz, amikor azt mondja:

„Iparunk drágábban termel, mint amilyen áron a külföldi iparcikkek hozzánk eljutnak. Ez az árkülönbözet az az áldozat, amelyet az iparosítás érdekében meg kell hoznia a mezőgazdaságnak, a

fogyasztóközönségnek és a feldolgozó iparnak”.

Méltóztassék megengedni, de én nemcsak ebben az árkülönbözetben látom azt az áldozatot, amit a legnagyobb fogyasztóközönség, a mezőgazdaság e téren meghoz

Én nemcsak a Pénzügyminiszter által, mint a vámjövődék kimutatott 128 millió P-t, nemcsak a vámgazgatással felmerülő 16 millió P-t látom ezen a téren, mint tehertételt, hanem látom főképpen azt, hogy ez a védelem a főoka annak, hogy a kormány a mezőgazdaság szempontjából számbajöhető államokkal nem képes mezőgazdaságunk érdekében álló kereskedelmi szerződéseket kötni.

Azt látom, hogy ez az egyik főoka annak, hogy mezőgazdaságunk elsorvad. Ez nem százmillióra menő kárt okoz, ez még milliókban sem fejezhető ki.

Nyílt kérdés előttem az is, hogy miért kell nekünk iparilag drágábban termelnünk, mint a külföldnek?

Nincs nyersanyagunk, nincs vasunk, szenünk, bőrnünk, nincs gyapjunk, nincs alumíniumunk? Talán magasabbak a munkabérek, mint a külföld ipari munkásaié?

Minderre nem-mel kell felelnünk.

Van azonban ipari vámvédelmünk, amely mellett egyes pártfogott gyárparnak nem is szükséges oly minőséget előállítani, ami a közönségnek kell, a jó, mert a külföldi jó árunak a behozatala szinte lehetetlenné van téve.

Kérem, miért kell a fogyasztónak megfizetnie azt a pluszt, amennyivel fuvariferenciában és vámlételen az ülhoni kevésbé megfelelő árúért többet fizet.

Meggyőződésem az, hogy az áldozat százszorta drágább, mint az általa elért eredmény, főképpen azért, mert a haszon nem munkáskezekbe, mint fogyasztókéba, hanem

csak az egyesek kezébe folyik, akik még fogyasztói szempontból sem jöhetnek számításba, mert hiszen az egyes csak egy szelet rostélyost és egy szelet kenyert tud megenni, sonkát meg semmiesetre sem eszik magyart, hanem prágait.

Iparosítsunk! magam is ezt vallom, mert a munkásokat foglalkozáshoz juttatjuk s fogyasztóközönséget teremtünk a mezőgazdaságnak, — de nem ezen az áron.

Termeljen az ipar olyat, hogy ne kelljen külföldre menni. Mert nem áll az, hogy ha a magyar termék van olyan jó, hogy mégis inkább külföldit veszünk.

Jut-e eszébe csak egy magyar gazdának is, hogy külföldi cséplőgépet vegyen? De miért nem? Azért, mert a magyar van legalább is olyan jó, ha nem jobb, mint bármely külföldi.

Semmi kifogásom, ha a kormány, akár prémiumokkal is elősegíti ezt az iparágunkat a kivitel terén. De ne erőltessenek olyan gyárparat is, amely esetleg életképtelen, vagy minőségileg sohasem lehet konkurrensképes. Segitse az ipart hitellel, vagy bármiképp csak ne vámvédelemmel.

A magam részéről az iparvédelem mai módját a legkardinálisabb hibának, súlyos, nagyon mélyreható hibának látom és meggyőződésem, hogy velem együtt millió és millió polgára az országnak látja ezt éppen így, mert a saját bőrén érzi.

Miért nem isznak a mi szomszédaink magyar bort? Miért kell tönkremennie az ország szőlőbirtokosainak? Retorzióképpen!

Miért dolgozik a román, a cseh, a jugoszláv 2200 pengővel olcsóbb Fordson traktorral, mint a mi gazdáink. Csak ennél az egy tételnél már minden egyes katasztr. hold egyszeri szántásnál legalább 1 P-vel drágábban termelünk.

50-60%-al vannak sújtva olyan gyáripari cikkek is, amelyek itt nem is kaphatók.

M. t. Felsőház!

Nem is beszélek itt már a kartellek túlkápasairól, amelyek csakis az iparcikkek terén lehetőségek!!

A mezőgazdaság helyzete elképesztő. Kérdem a miniszterelnök Urat, hogy a statisztikai hivatal összeállította-e, vagy van-e módja arra, hogy adatokat szerezzen nemcsak arról, hogy mennyi a mezőgazdaságnak a bekebelezett adóssága, hanem arra vonatkozólag is, hogy körülbelül mennyi a be nem kebelezett függő adósság?

Azt hiszem, hogy elképesztő adatokat nyerne akkor. *Félő, hogy a mezőgazdasági hosszúlejáratú hitel problémájának a megoldásával már elkészült a kormány, főképpen most, amikor ilyen lehetetlen állapotok uralkodnak a kamatozás terén a világgpiacon,*

Vannak még, akiken lehet segíteni s éppen azért a *legnyomatékosabban ajánlom az igen tisztelt Kormányának a figyelmébe a mezőgazdasági hitel problémájának a megoldását.* Adjál Uram esőt, de mindjárt.

A mezőgazdaság válságát csak még súlyosabbá teszi a terményáraknak a legalább 25%-os áresése. Kérdem, hogy el tudja-e képzelni az igen tisztelt Kormány, hogy ezek mellett az állapotok mellett, a gazda el bírja ezt a költségvetést, ezeket a terheket.

Mert igen tisztelt Felsőház. — Én nem nyughatom bele abba, hogy egy új osztály van kialakulóban, melynek eddig a földhöz semmi jussa (a bankok és bankdirektorok kartellvezérek.) Nem elég, ha ezt a gazdatársadalmat az állam megconsumálta és megemésztette, hát jönnek más adóalanyok, amint ezt egy pénzügyigazgató és egy államtitkár szájából hallottam. *A gazdatársadalommal él és bukik az ország is.*

70%-a az ország lakosságának legalább a gazda és a gazdasággal foglalkozók. S mit látok a költségvetésben. A földművelésügyi tárca az 1400 milliós költségvetésben 30 millió pengővel van dotálva. A kereskedelmi tárca cca 26 millióval. A közgazdasági tárca 38 ezer pengővel.

Pedig a Pénzügyminiszter Úr maga azt mondja indokolásában:

„Földünk termőerejének jobb kihasználása, az okszerű gazdálkodás terjesztése, a műtrágya fokozottabb használata, a szikések javítása, a vizes területek lecsapolása, állattenyésztésünk fejlesztése, a gyümölcsstermelés és baromfitenyésztés fokozása, a mezőgazdasági ipar fejlesztése, a tömegfogyasztási cikkek hazai

előállítására, az értékesítés megszervezése, a kivitel fokozása stb. mind olyan lehetőségek, amelyek biztos alapját képezik a gazdasági élet további egészséges fejlődésének és egyben az államháztartási egyensúly tartosságának és szilárdságának.“

Hát kérdem igen tisztelt Felsőház, megnyugvással vehetem én tudomásul ezek után ezt a költségvetést, ahol a gazdasági problémák megoldására 1400 millió pengőből összesen 56 millió áll rendelkezésre. Kerekén 4%.

Igen tisztelt Felsőház! Risum Teneatis amici! Magyarország állattenyésztésének fejlesztésére 200 ezer pengő áll a földművelésügyi miniszter rendelkezésére. Partomlások és vízmosások meggátlására 10 ezer pengő.

Hiába keresem a költségvetésben a mezőgazdasági kamarák — mint gyermekek cipőben járó intézménynek — csak egy fillérrel való támogatását is. Azt fogja mondani a miniszter úr, hogy ez autonóm testület, gondoskodik a törvényadta módon saját maga a költségvetéséről.

Igen tisztelt Felsőház! Törvénnyé a költségvetés is csak akkor lesz, amikor a nemzet képviselője hozzájárul. Már én szeretném látni, hogy egy földművelésügyi miniszter, ha szükségesnek és jónak látja, ne tudna-e emellett a nyomorúságos költségvetése mellett a kamarák támogatására legalább egy félmilliót kiperéslni. Ne értsen félre engem az igen tisztelt földművelésügyi miniszter úr. Ezekkel az eszközökkel, amik a miniszter úr rendelkezésére állanak — meghajtom az elismerés zászlaját — ennyit produkálni is még csoda.

De biztosíthatom az igen tisztelt földművelésügyi miniszter urat, ha én vagyok a földművelésügyi miniszter, én ilyen költségvetés mellett nem kívánnék földművelésügyi miniszter maradni. Vagy talán a földművelésügyi miniszter nem szereti a kamarákat? Nem látja-e a miniszter úr, hogy a kamarák kezdenek azzá a helyébe kifejlődni, ahol a kis és nagygazda és a munkás kezdi egymást megérteni. Már most indítványozom, hogy ezen a címen a földművelésügyi tárca javára 200 ezer P vétessék fel.

Vagy nem lát a földművelési miniszter úr megoldására váró problémákat tárcája terén. Nem kell keresnie. *Más országokban sokhelyt ingyen adják az oltáshoz szükséges szőrűmokat.* Hogy éppen nálunk lehetséges az az állapot, hogy a szérum nálunk a legdrágább a világon, ez csak e mellett a rendszer mellett lehetséges. *Értse, aki tudja!*

A sok égető szükségletre nincsen pénz és nem történik gondoskodás a költségvetésben sem, — de rakéták gyűjtésére, tüneményes halbiológiára, a külső tartalom nélküli mázra, arra van.

Emellett *ma olyan nagy az országban a gazdasági elesettség, hogy már igen sokan a minden mindegy álláspontjára kezdenek helyezkedni.*

Hadik János Úr Öccelleneciája tegnapielőtti beszédében nagyon kiméletesen formulázott meg egy tételt, amikor azt mondotta, hogy még nem bizonyos az, hogy ha ma valaki ez országban dolgozik, hogy abból meg is él.

Sajnos én ezt a tételt másként kell, hogy formulázzam: majdnem bizonyos az, ha ma valaki dolgozik és gazdaságilag vállalkozik, az szinte biztos lehet a sikertelenségben, az feltétlenül tönkremegy.

Még az ősszel történt, hogy Pécsen találkoztam két zsidó ismerősömmel.

Ők sétáltak az utcán, Megkérdeztem tőlük, hogy mit csinálnak úgy egyébként, mibe dolgoznak? Azt mondták, hogy nem csinálnak semmit, csak sétálnak, *legfeljebb még statisztikát csinálnak.* Csodálkozó kérdésemre, hogy milyen statisztikát, azt felelték, hogy arról csinálnak statisztikát, hogy ki milyen ágban megy tönkre az ismerőseik közül. Azt mondták, hogy eddig már mindenféle bransból való ismerősük van a tönkrement és kényszeregyeztetek között, csak egyből nincs: — a sétálók bransából.

Hogy milyen igaza volt ennek a két embernek — az sajnos szomorú valóság és *dióhéjban benne van a mai egész gazdasági nyomorúság.*

Nem kívánok hosszabban foglalkozni agyonadminisztráltságunkkal. Annyit mondhatok, hogy *a mai állampolgár élete olyan, mint a folyton hajszolt vadé.* Nincs egy mozdulata, nincs egy lélekzete, amit hatósági ellenőrzés alá ne lehetne venni. Még jó, hogy a hatóságok nem énekel állandóan evvel a törvényadta jogukkal. *Na, de ha aztán valakit kezelni kell, azt igazán el lehet kezelni.*

Bizonyos az, hogy az adminisztráció kezd az eredeti céljából kivetkőzni, lassan az adminisztráció nem eszköz többé az emberek boldogulásának előmozdítására, hanem kezd egy önmagáért való lény lenni.

Ma igen tisztelt Felsőház mindenki kézben van. Ma az országban talán ha van 10 ember, aki független, ha ugyan van 10. És ennek az állapotnak tulajdonítom legfőképpen azt, hogy ezek az állapotok így tarthatják magukat, hogy nem történik segítség. *Fel kell tételeznem*

hogy *sokan még csak fel se merik említeni illetékes helyeken a hibákat és észleleteiket, nehogy kegyvesztetté legyenek.*

Pedig, igen tisztelt Felsőház, ha mi egyedül attól a 10 embertől, a függetlenektől várjuk azt, hogy segítsenek, akkor bizony ennek a 10 embernek össze kellene roppannia. De merem mondani igen tisztelt Felsőház, *itt nem egyedül a független embereknek van munkakörük, hanem munkaköre van minden gerinces embernek, de nemcsak munkaköre van, hanem kötelessége is. Sajnos, hogy ez a gerinc ma oly ritka dolog s végtelenül törekeny!*

Mielőtt siráimaimat befejezném, csak egy szóval kívánnék rámutatni a községek lehetetlen anyagi helyzetére és főképpen arra, hogy a községeknek kivetni engedélyezett 50%-ot pótdóójából legalább 27%-ot elvesznek a vármegyék, 17%-ot esik kb. az adminisztráció költségeire s így csak 6% jut a községeknek az autonómia kiadásaira. Igaz különben, hogy községi autonómia, az igazán nincsen.

Én nem akarok szemrehányást tenni az igen tisztelt kultuszminiszter úrnak azért az energiájáért, hogy a földművelésügyi költségvetésével szemben, majd ötszörösen vette igénybe — 138 millióval az államkasszát, — mert ez szükségszerű folyamánya volt egy programnak. De engedje meg az igen tisztelt kultuszminiszter úr, hogy megkérjem az ország adózói nevében, hogy most már mérsekélje az iramot. Engedje meg, hogy a községi háztartások nevében vétőt emeljek úgy nála, mint a pénzügyminiszternél.

Ezt az iramot az adózók zsebe nem bírja, de nem bírja a közérdek sem, mert ezáltal lényeges, égetően szükséges más problémák maradnak kielégítetlenül.

Mélyen tisztelt Összkormány! Önökhöz azt a kérelmet intézem, méltóztassék az eddigi mostohagyermekkel, az ország súlyos és megoldásra váró gazdasági problémáival többet foglalkozni, a gazdasági tárcákat bővebben dotálni, mert biztosíthatom Önöket arról, hogy nem sok idő áll erre már rendelkezésre.

Méltóztassék a mélységből kiáltóknak, — a magyar mezőgazdaság hangját végre meghallani, mert bizony mondom, hogy nem telik bele két év s a népjóléti miniszter úr tárcáját kell ötszörösére, vagy még többszörösére dagasztani, mert nem lesz elegendő menedék ez országban, amely képes lesz a tönkrement gazdatársadalmat befogadni.

A költségvetést nem fogadom el